

ОЦІНЮВАННЯ І РЕЙТИНГУВАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: рейтинг вищих навчальних закладів, рейтинг науково-педагогічних працівників, оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, рейтингові критерії

Інтеграція вищої фармацевтичної освіти в світовий освітній та науковий простір активізує формування належної системи забезпечення якості надання освітніх послуг майбутнім фахівцям фармацевтичної галузі, тим самим посилює вимоги до науково-педагогічних працівників (НПП) вищих навчальних закладів (ВНЗ). Однією із ключових складових системи забезпечення якості вищої освіти є моніторинг діяльності ВНЗ та НПП. Необхідність побудови ефективної системи оцінювання діяльності НПП набуває важливого значення та потребує дослідження вітчизняного і зарубіжного досвіду для формування наукової методології цього процесу.

Створення належної системи оцінювання та мотивації НПП є важливим інструментом системи управління якістю вищої освіти, у т. ч. фармацевтичної. Одним із методів оцінювання є рейтингування НПП. Основним завданням проведення рейтингування НПП є покращення кількісних і якісних показників діяльності як викладача, так і кафедри для досягнення загальних цілей ВНЗ у підготовці фахівців та конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Впровадження рейтингового оцінювання НПП надасть можливості з одного боку сформувати базу даних результатів рейтингування НПП та кафедр для підготовки необхідної статистичної та аналітичної інформації для планування та підвищення ефективності кадрової політики ВНЗ, а з другого боку – створити конкурентні умови для НПП всередині навчального закладу та стимулювати активність викладачів у навчальній, методичній та науковій діяльності для забезпечення належної якості підготовки фахівців фармацевтичної галузі. Мотивацією участі НПП у рейтингуванні та самооцінці має бути бажання до покращення якості своєї діяльності та участі у реалізації стратегічних цілей ВНЗ. Для підвищення рівня мотивації та самомотивації НПП необхідно запровадження відповідних методів матеріального (грошове та негрошове) та нематеріального (соціальне, моральне, соціальне-психологічне, творче) стимулювання.

Вирішення цих та інших завдань на шляху визнання фармацевтичної освіти у світових рейтингах неможливе без обґрунтування методичних засад та реалізації першочергових заходів щодо рейтингування НПП.

Дослідження питання рейтингування ВНЗ закладів на світовому рівні відображено у наукових працях таких авторів, як О. Балакірева, Т. Васильєва, Віткін, М. Гжегоцький, М. Головатий, О. Горпинич, В. Гуменюк, М. Загірняк, І. Зварич, Т. Лумпієва, В. Марценюк, І. Станкевич, С. Стрілець, Г. Хімічева та ін. [1–5]. У працях вчених обґрунтовано та розкрито принципи та методологію формування світових рейтингів ВНЗ, досліджено участь вітчизняних навчальних закладів у цих рейтингах тощо.

Важливим аспектом дослідження багатьох вітчизняних вчених є питання моніторингу освітнього процесу та рейтингування НПП, проте дослідження, присвячені проблемі організації і створення належного методичного забезпечення рейтингового оцінювання НПП в системі фармацевтичної освіти практично відсутні.

Виконаний аналіз свідчить, що на цей час відсутні науково-обґрунтовані методики рейтингового оцінювання діяльності НПП. У багатьох ВНЗ діяльність викладача визначається тільки на підставі окремих кількісних характеристик, які не охоплюють всіх видів науково-педагогічної діяльності. До того ж, існуючі підходи до рейтингового оцінювання викладачів не враховують оцінку викладача з боку колег та студентів. Також існує проблема узгодження і критеріїв відповідності вітчизняних рейтингів НПП до світових тенденцій.

Отже, розроблення науково-обґрунтованої методології організації рейтингування НПП вищих фармацевтичних (медичних) закладів, яка б базувалась на врахуванні найкращого вітчизняного і зарубіжного досвіду і створювала умови для підвищення якості навчального процесу і впровадження компетентнісного підходу і принципів Болонської системи, є актуальним.

Метою роботи є дослідження й узагальнення досвіду організації впровадження рейтингування науково-педагогічних працівників у вітчизняних та зарубіжних ВНЗ та напрацювання методичних підходів до оцінювання роботи викладача вищого навчального закладу як складової системи забезпечення якості вищої фармацевтичної освіти.

Матеріали та методи дослідження

Для виконання поставленої мети використовували такі методи дослідження: системний підхід, інформаційноаналітичний, порівняльний аналіз та узагальнення. Об'єкт дослідження – інформація щодо принципів побудови та методології системи рейтингування ВНЗ та НПП на світовому та національному рівні. Інформаційну базу досліджень становили нормативноправові документи України, міжнародні директиви, рекомендації, дані джерел літератури та всесвітньої мережі інтернет.

Результати дослідження та обговорення

Актуалізація питань інтеграції вітчизняної системи вищої освіти у світовий простір зумовлює ВНЗ робити послідовні кроки на шляху до гармонізації та реформування вітчизняної системи вищої освіти. Особливої актуальності ця проблема набуває для системи вищої фармацевтичної (медичної) освіти. Фармацевтична освіта сьогодні вимагає постійного поліпшення якості підготовки майбутніх фахівців з урахуванням динамічних змін на ринку праці та відповідно до вимог споживачів освітніх послуг. Це потребує удосконалення освітньої політики на підставі впровадження компетентнісного підходу та безперервного підвищення компетентності НПП; розроблення та впровадження системи менеджменту якості; участі в світових освітніх та наукових програмах; постійного оновлення навчально-методичного забезпечення; покращення матеріально-технічної бази; впровадження сучасних інформаційних технологій тощо [6]. Для ефективного функціонування системи забезпечення якості вищої фармацевтичної освіти потрібне зовнішнє та внутрішнє оцінювання (самооцінювання) діяльності ВНЗ. Одним із методів оцінювання діяльності ВНЗ є рейтингування. Важливою складовою підвищення рейтингу ВНЗ є впровадження системи рейтингування НПП.

Сьогодні все більше вітчизняних ВНЗ заради участі у світових та національних рейтингах впроваджують у свою діяльність рейтинги НПП, кафедр і факультетів. Але на теперішній час в Україні відсутні науково-обґрунтовані методичні підходи до формування та впровадження рейтингів у діяльність ВНЗ. Для ефективної організації системи рейтингування слід дослідити її місце в забезпеченні якості вищої фармацевтичної (медичної) освіти (рисунок).

Рейтингування НПП, кафедр чи факультетів дає змогу ВНЗ, перш за все, своєчасно виявляти резерви щодо підвищення ефективності їх діяльності і удосконалювати систему управління навчальним закладом. Високі позиції ВНЗ у національних рейтингах надають можливість ВНЗ приймати участь у світових рейтингах, розвивати міжнародні програми, а також визначати напрями підвищення конкурентоспроможності на ринку праці тощо.

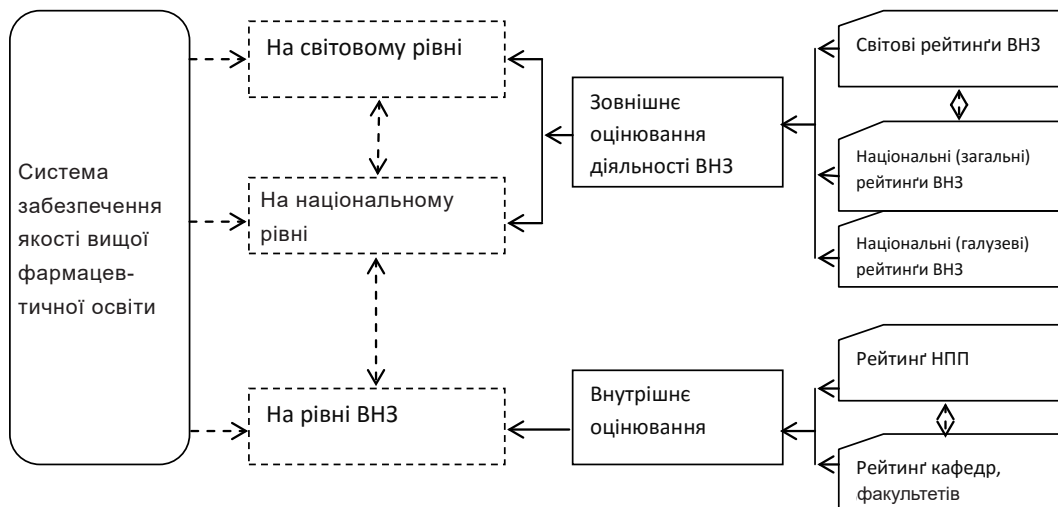

Рис. Місце системи рейтингування в забезпеченні якості вищої фармацевтичної освіти

Для розроблення методичних підходів щодо організації системи рейтингування НПП у ВНЗ фармацевтичного (медичного) профілю нами було проаналізовано зарубіжний та вітчизняний досвід, методологію світових та національних рейтингів та ін.

Виконаний аналіз свідчить, що професійна поведінка викладачів у США регламентується Кодексом професійної поведінки викладачів вищої школи. Головною ідеєю Кодексу є повага індивідуальності студента та визнання загального характеру праці викладача і студента у процесі навчання та виховання. До критеріїв оцінювання професійної діяльності викладачів США відносять: уміння зацікавити студентів вивчати навчальну дисципліну, науковий рівень і майстерність викладання, широка обізнаність із навчальною дисципліною, менталітет і світогляд, якість викладання і вміння організувати навчальний процес, ораторські здібності, уміння пояснити новий навчальний матеріал, об'єктивність і вимогливість у процесі навчання, чесність і справедливість у процесі діагностування рівня якості знань студентів, наявність організаторських здібностей та ін. [2].

Слід зауважити, що викладачі університетів США знаходяться в умовах постійної конкуренції та оцінювання як із боку колег, адміністрації, так і з боку студентів та громадськості. Оцінювання здійснюють на засадах комплексного вивчення педагогічної діяльності викладача, де джерелами його оцінки є систематичний формальний та неформальний рейтинг у студентів; оцінка з боку керівника; рейтинг серед колег; оцінювання комітету викладачів; зміст конспектів курсу, що викладається; участь викладача в робочих семінарах; залишкові знання студентів; результати іспитів; популярність елективних курсів; думка союзу студентів-випускників; самооцінка [7].

У Великій Британії, поряд з об'єктивними показниками (науковий ступінь, тривалий педагогічний стаж, список наукових публікацій та ін.), велике значення має орієнтованість викладача на вдосконалення якості своєї роботи, особистісне зростан-

ня, перспективність його наукової діяльності, а також вибір осіб, що дають письмову характеристику кандидатам, суб'єктивна думка спеціалізованого комітету, складена за результатами співбесіди [8].

У Німеччині ж рейтингування викладачів ВНЗ здійснюють органи управління освітою і оцінюють наукову та педагогічну діяльність. Суб'єктами оцінювання є абітурієнти, студенти, викладачі тощо. Оцінювання діяльності НПП розглядається як складова системи управління якістю вищої освіти. В професійній діяльності викладачів використовують такі види оцінювання: атестація один раз у 6 років, оцінювання «за необхідністю», оцінювання педагогічної діяльності викладачів із підвищенням заробітної плати один раз у 2 роки [8].

В Україні питання рейтингування та оцінки НПП на законодавчому рівні були започатковані у Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір (2004 р.), проекті Закону України «Про вищу освіту» (2011 р.) і відображені у Законі України «Про вищу освіту» (2015 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. (2012 р.). Але до сих пір не розроблені науково-методичні засади до формування рейтингового оцінювання НПП у ВНЗ. [5].

Визначення рейтингу сприяє об'єктивному аналізу якості НПП, активізації та стимулюванню їхньої професійної діяльності, усуненню наявних недоліків і спрямуванню діяльності НПП на розв'язання актуальних для ВНЗ завдань. Запровадження системи визначення рейтингу НПП спрямовано на підвищення мотивації викладачів до продуктивної праці, створення умов змагальності та здорової конкуренції в колективі [9–11].

Метою впровадження рейтингу НПП вищого навчального закладу є оцінювання якості діяльності викладачів. Серед основних завдань рейтингового оцінювання НПП слід визначити:

- удосконалення та підвищення результативності діяльності НПП;
- стимулювання розвитку та професійного зростання шляхом виконання об'єктивного і всебічного аналізу;
- оцінювання та контроль рівня й ефективності діяльності НПП;
- забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності кожного НПП;
- створення можливостей для самоконтролю та самооцінки НПП;
- забезпечення змагальності та здорової конкуренції;
- підвищення мотивації та самомотивації НПП.

У процесі дослідження також з'ясовано, що відповідно до критерію «якість науково-педагогічного потенціалу» у Національній системі рейтингового оцінювання діяльності ВНЗ оцінюються кадрові ресурси університету, які забезпечують якість освітніх послуг. Критерій оцінюється за допомогою 19 рейтингових індикаторів. Ці індикатори визначають якість НПП через оцінювання штатних викладачів, що мають наукові ступені (доктор наук, кандидат наук) або вчені звання (професор, доцент) і працюють на повну ставку та характеризують результативність їхньої науково-методичної роботи (написання підручників та навчальних посібників) [11].

З метою визначення науково-методичних підходів до формування та запровадження рейтингів НПП авторами був досліджений досвід вітчизняних ВНЗ щодо існуючих методик рейтингування. Так, у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка запропоновано оцінювання ефективності роботи НПП на підставі показників, за допомогою яких можна охарактеризувати якість проведення навчальних занять, якість оцінювання успішності студентів, рівень навчально-методичних розробок, підвищення кваліфікації, участь у методичній, науковій, організаційній, профорієнтаційній та інших видах робіт [12].

У роботі [13] представлено інформаційну систему рейтингового оцінювання діяльності викладачів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів (ВМ(Ф)НЗ), в основу якої покладено систему рейтингових індикаторів та коефіцієнтів пріоритетності, які ґрунтуються на оцінюванні внеску викладача в діяльність навчального закладу. Систему реалізовано у вигляді інтернет-проєкту на основі технологій Java Servlet, JSP.

Аналіз основних підходів рейтингового оцінювання НПП у Запорізькому державному медичному університеті продемонстрував, що рейтингова система оцінювання діяльності структурних підрозділів університету та його професорсько-викладацького складу навчального закладу має на меті належну організацію узагальнення результатів різних аспектів діяльності та визначення шляхів удосконалення роботи кафедр і викладачів, підвищення їхньої творчої активності, порівняння та аналізу результатів роботи факультетів і кафедр одного напрямку діяльності, формування пріоритетних напрямів у навчальній, методичній і науковій сферах, а також є об'єктивним критерієм системи матеріального стимулювання праці викладачів. Рейтингова оцінка діяльності кожного викладача цього ВНЗ є об'єктивним підґрунтям роботи атестаційної комісії в період оформлення або продовження особистого контракту. Об'єктом оцінювання є навчальна, навчально-методична, наукова, лікувально-діагностична робота; міжнародне, державне визнання та соціально-громадська активність та виховна робота та інші види діяльності. Кращі викладачі представлені у рейтингу «ТОП-20» ЗДМУ [14].

Як свідчить аналіз, окремі ВНЗ під час визначення рейтингу НПП поділяють їх на категорії: доктор наук із ученим званням професора, доктор наук із ученим званням доцента, кандидат наук із ученим званням професора, кандидат наук із ученим званням доцента, кандидат наук без ученого звання, викладач без наукового ступеня [11, 12, 14–17].

З метою поліпшення якості освітніх послуг та визначення рейтингу ВНЗ медичного та фармацевтичного профілю на законодавчому рівні було видано Наказ МОЗ України від 22. 11. 2013 р. № 1000 «Про рейтингове оцінювання діяльності вищих навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України» [8]. Реалізація відповідних заходів у ВНЗ, підпорядкованих МОЗ України, зумовила впровадження рейтингової системи оцінювання викладачів у Буковинському державному медичному університеті, Запорізькому державному медичному університеті, Харківському національному медичному університеті, Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Горбачевського та ін.

Аналіз систем рейтингування викладачів вітчизняних ВНЗ дав змогу з'ясувати, що його здійснюють переважно за такими напрямками: навчально-методична; наукова, науково-технічна та інноваційна; міжнародна, організаційна (у тому числі профорієнтаційна); державне та галузеве визнання та інші види діяльності. Також встановлено, що напрямом рейтингування у медичних та фармацевтичних ВНЗ є лікувально-діагностична робота. У процесі наукового пошуку доведено, що у вітчизняних та зарубіжних ВНЗ не існує єдиних методичних підходів до організації рейтингового оцінювання НПП.

Вищевикладене дає підстави зробити висновок, що переважна більшість вітчизняних ВНЗ розробляє власні положення про рейтинги та здійснює оцінювання якості діяльності НПП відповідно до визначених критеріїв.

Аналіз методології формування світових рейтингів (ARWU, QS, THE, Webometrics, 4ICU, PRSPWU, CWTS, URAP, CWUR, RUR, GWC, U-Multirank, SCImago Institutions) свідчить, що вони визначають такі групи ранжування: наукова діяльність, якість освіти, компетентність викладачів, академічна продуктивність, міжнародна діяльність [19].

Аналіз методології національних рейтингів України (ЮНЕСКО «Топ 200», «КОМПАС», «Консолідований рейтинг ВНЗ України», «Рейтинг ВНЗ України» (журнал «Кореспондент»), Рейтинг ВНЗ (журнал «Деньги»), Рейтинг МОН України, Рейтинг МОЗ України) свідчить, що вони формують рейтинг за такими показниками: якість НПП, наукова діяльність, якість навчання, міжнародна діяльність та визнання, рівень задоволеності наданням освітніх послуг ВНЗ, виховна робота, лікувальна робота, матеріально-технічне забезпечення, фінансова і господарська діяльність та ін. [11].

Таким чином, вищезазначене дає змогу аргументовано стверджувати, що для впровадження рейтингового оцінювання НПП у фармацевтичному ВНЗ необхідно реалізувати такі першочергові заходи:

- розробити наукові принципи рейтингування викладачів на основі узагальнення найкращого вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- оцінити готовність керівництва до впровадження рейтингового оцінювання НПП та вироблення управлінських рішень з метою забезпечення якісної освітньої діяльності;
- розробити відповідні методики на рівні ВНЗ щодо впровадження рейтингового оцінювання НПП;
- удосконалити систему мотивації НПП до активної високопродуктивної діяльності, професійного удосконалення й особистісного розвитку, формування власного іміджу викладача та вклад у імідж ВНЗ на підставі врахування результатів рейтингового оцінювання;
- забезпечити участь НПП і роботодавців у розробленні оціночних критеріїв;
- організувати навчання НПП для оволодіння основними принципами і критеріями рейтингового оцінювання;
- впровадити автоматизоване оброблення рейтингових показників на рівні ВНЗ;
- побудувати систему внутрішнього та зовнішнього моніторингу якості освітнього процесу;
- здійснювати корегування критеріїв;
- систематично аналізувати якість діяльності НПП та інформувати про результати рейтингового оцінювання;
- стимулювати та морально й матеріально заохочувати НПП, що одержали кращі рейтингові результати.

Висновки

1. Проаналізовано методичні підходи побудови рейтингів НПП у ВНЗ Великої Британії, Німеччини, США та у деяких університетах України. Досліджено існуючий досвід рейтингового оцінювання викладачів у вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладах. Встановлено, що об'єктами рейтингування НПП є якість навчально-методичної, наукової та організаційно-виховної та ін. видів діяльності; професіоналізму, майстерності, компетентностей та якостей викладачів.

2. Доведено, що для формування належної системи забезпечення якості вищої фармацевтичної освіти необхідне створення та впровадження системи рейтингування НПП та забезпечення її взаємозв'язку і взаємодії із управлінням якістю.

3. Визначено першочергові заходи для побудови ефективної і дієвої системи рейтингування НПП вищих фармацевтичних закладів з урахуванням зарубіжного та національного досвіду, а саме: необхідно розробити відповідні методики на рівні ВНЗ щодо впровадження рейтингового оцінювання НПП, забезпечити участь НПП і роботодавців у розробленні оціночних критеріїв та побудувати відповідну систему внутрішнього та зовнішнього моніторингу якості освітнього процесу та ін.

Список використаної літератури

1. Васильєва Т. А., Леонов С. В., Багмет К. В. Вітчизняний досвід оцінки ефективності науково-педагогічних працівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream>
2. Зварич І. М. Теоретичні і методичні засади оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): Автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2015. – 42 с.
3. Лумп'єва Т. П., Волков О. Ф. Оцінка якості діяльності викладача [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ea.dgtu.donetsk.ua:8080/jspui/handle/123456789/9090>
4. Марценюк В. П., Швед М. І., Гураль С. Я. Концептуальні підходи до визначення рейтингу наукової діяльності викладачів ВМ(Ф)НЗ України // Медична інформатика та інженерія. – 2009. – № 1. – С. 8–13.
5. Стрілець С. Рейтингове оцінювання діяльності викладача як складова покращення якості освітніх послуг вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua>
6. Вуж Т. С., Ревіна Т. Г. Стратегічні напрями діяльності вищих медичних навчальних закладів у реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я України / Тези доп. навч.-метод. конф. «Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр.», м. Вінниця, 25 березня 2015 року. – С. 24–26.
7. Різниченко С. Т. До проблеми атестації науково-педагогічних кадрів в США / Теоретичні питання освіти і виховання: Зб. наук. праць. – 2000. – Вип. 9. – С. 112–116.
8. El-Khawas E. Staffing Issues in the Next Decade: Complex and Challenging // Higher Education Policy. – 1994. – V. 7, N 2. – P. 43–44.
9. Васильєва Е. Ю. Рейтинг преподавателей, факультетов и кафедр в ВУЗе: Метод. пособие. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. – 159 с.
10. Лісовий В. М., Капустняк В. А., Гетьман В. О. та ін. Сучасні підходи до рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів // Мед. освіта. – 2014. – № 4 (65). – С. 57–161.
11. Положення про національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0018-12>
12. Програма заходів із забезпечення якості освіти у Київському національному університеті імені Т. Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua>
13. Марценюк В. П., Стаханська О. О. Інформаційна система рейтингового оцінювання діяльності викладачів ВМ(Ф)НЗ України // Мед. інформатика та інженерія. – 2009. – № 3. – С. 13–19.
14. Положення про рейтингову систему оцінки діяльності кафедр і викладачів ЗДМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zsmu.edu.ua/tip_685.html
15. Павлиш В. А., Давидчак О. Р., Жук Л. В. та ін. Положення про оцінювання роботи науково-педагогічних працівників кафедри та визначення їхніх рейтингів. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2015. – 16 с.
16. Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників Харківського Національного університету ім. В. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univer.kharkov.ua>
17. Рейтингове оцінювання викладача, кафедри і факультету (інституту): Метод. рекомендації для розрахунків / Уклад. О. Б. Герасимчук. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 20 с.
18. Наказ МОЗ України від 22. 11. 2013 р. № 1000 «Про рейтингове оцінювання діяльності вищих навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20131122_1000.html
19. Кайдалова А. В., Посилкіна О. В. Теоретико-методологічні підходи до оцінювання якості вищої освіти в контексті світових рейтингів вищих навчальних закладів // Фармац. часопис. – 2015. – № 4 (36) – С. 75–81.

Надійшла до редакції 10 березня 2016 року.

**ОЦЕНКА И РЕЙТИНГ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ СОТРУДНИКОВ ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИСТЕМЫ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО
ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Ключевые слова: рейтинг высших учебных заведений, рейтинг научно-педагогических сотрудников, оценивание деятельности научно-педагогических работников, рейтинговые критерии

А Н Н О Т А Ц И Я

Интеграция высшего фармацевтического образования в мировое образовательное и научное пространство активизирует формирование надлежащей системы обеспечения качества предоставления образовательных услуг будущим специалистам фармацевтической отрасли, тем самым усиливает требования к научно-педагогическим сотрудникам высших учебных заведений. Одной из ключевых составляющих системы обеспечения качества высшего образования является мониторинг деятельности высших учебных заведений и научно-педагогических сотрудников.

Внедрение рейтингового оценивания научно-педагогических сотрудников предоставит возможности сформировать базу данных результатов рейтинга научно-педагогических сотрудников и кафедр для подготовки необходимой статистической и аналитической информации, а также создать конкурентные условия для сотрудников внутри учебного заведения и стимулировать активность преподавателей в учебной, методической и научной деятельности для обеспечения надлежащего качества подготовки специалистов фармацевтической отрасли.

Целью работы является исследование и обобщение опыта организации формирования рейтинга научно-педагогических сотрудников в национальных и зарубежных высших учебных заведениях и наработки методических подходов к оценке работы преподавателя высших учебных заведений как составляющей системы обеспечения качества высшего фармацевтического образования.

Для выполнения поставленной цели использованы следующие методы исследования: системный подход, информационно-аналитический, сравнительный анализ и обобщение. Объект исследования – информация относительно принципов построения и методологии системы рейтинга высших учебных заведений и научно-педагогических сотрудников на мировом и национальном уровне. Информационную базу исследований составили нормативно-правовые документы Украины, международные директивы, рекомендации, данные источников литературы и всемирной сети интернет.

В ходе исследований проанализированы методические подходы построения рейтингов научно-педагогических сотрудников в высших учебных заведениях Великобритании, Германии, США и в некоторых университетах Украины. Исследован существующий опыт рейтингового оценивания преподавателей в отечественных и зарубежных высших учебных заведениях. Установлено, что объектами рейтинга научно-педагогических сотрудников являются качество учебно-методической, научной и организационно-воспитательной и других видов деятельности; профессионализма, мастерства, компетентностей преподавателей.

Доказано, что для формирования надлежащей системы обеспечения качества высшего фармацевтического образования необходимо создание и внедрение системы рейтинга научно-педагогических сотрудников и обеспечение ее взаимосвязи и взаимодействия с управления качеством.

Определены первоочередные меры для построения эффективной системы рейтинга научно-педагогических сотрудников высших фармацевтических заведений с учетом зарубежного и национального опыта, а именно: необходимо разработать соответствующие методики на уровне высших учебных заведений по внедрению рейтингового оценивания научно-педагогических сотрудников, обеспечить участие преподавателей и работодателей в разработке оценочных критериев и построить соответствующую систему внутреннего и внешнего мониторинга качества образовательного процесса и др.

ASSESSMENT AND RANKING OF SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL STAFF OF THE UNIVERSITY
AS A COMPONENT OF THE QUALITY ASSURANCE SYSTEM OF HIGHER PHARMACEUTICAL
EDUCATION

Key words: University ranking, ranking of scientific and pedagogical staff, estimation of activity of scientific and pedagogical staff, the rating criteria

ABSTRACT

Integration of higher pharmaceutical education in the world educational and scientific space activates the formation of a proper system of quality assurance of educational services to future professionals in the pharmaceutical industry, there by amplifies the requirements of scientific and pedagogical staff higher education institutions. One of the key components of the quality assurance system of higher education is monitoring the activities of Universities and scientific and pedagogical staff.

The introduction of the rating evaluation, the scientific and pedagogical staff will provide opportunities to build the database of results of the rating of the scientific and pedagogical staff and departments to prepare necessary statistical and analytical information, as well as to create competitive conditions for scientific and pedagogical staff inside the institution and to stimulate the activity of teachers in the educational, methodological and scientific activities to ensure the proper quality of training of specialists of the pharmaceutical industry.

The aim of this work is the study and generalization of experience in organizing the formation of the scientific and pedagogical staff rating in national and foreign Universities and developments in methodological approaches to assessing the performance of University teachers as part of the quality assurance system of higher pharmaceutical education.

To fulfill this goal, the following research methods: systemic approach, analytical, comparative analysis and generalization. The object of research is information regarding principles and methodologies of the rating system of Universities and scientific and pedagogical staff at the global and national level. The information base of the study was normative legal documents of Ukraine, international guidelines, recommendations, data sources, literature and the world of the Internet.

The studies analysed the methodological approaches of ranking scientific and pedagogical staff in Universities in the UK, Germany, USA and some universities of Ukraine. Researched the current experience rating assessment of teachers in Russian and foreign higher educational institutions. It is established that objects of PS are rating the quality of educational and methodical, scientific and organizational and educational and other activities; professionalism, skill, competencies and qualities of teachers.

It is proved that for the formation of a proper system of quality assurance of higher pharmaceutical education is necessary the creation and implementation of the rating system, the scientific and pedagogical staff and its linkages and interaction with quality management.

Identified priority measures to build an effective system of rating of scientific and pedagogical staff higher pharmaceutical institutions, taking into account international and national experiences, namely the need to develop appropriate techniques at the College level for introduction of rating assessment of the scientific and pedagogical staff; to ensure the participation of the scientific and pedagogical staff and employers in the development of evaluation criteria and to build an appropriate system of internal and external monitoring of quality of educational process, etc.

Електронна адреса для листування з авторами: kajdalova.a@gmail.com